

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Cisek na lata 2008-2013

Rozdział I

W S T Ę P

Włączenie Polski w system światowej gospodarki rynkowej, zmiany w systemie politycznym kraju przewijające się demokratyzacją procesów zarządzania oraz podejmowania decyzji, a także wymogi wynikające z członkostwa Polski w Unii Europejskiej spowodowały konieczność zastosowania nowych metod zarządzania jednostkami terytorialnymi.

Samorząd terytorialny jest podstawą demokratyzacji życia politycznego i społecznego. Jest on rzeczywistym podmiotem polityki. Związany jest z pełnieniem pewnych funkcji administracji publicznej, ze sprawowaniem władzy.

Samorząd terytorialny, jako podmiot władzy jest także podmiotem zarządzania. Powinien, zatem wykorzystywać w procesach zarządzania metody zapewniające jak najbardziej efektywne wykorzystanie i alokacje środków publicznych. Powszechnie stosowaną metodą zarządzania rozwojem w jednostkach terytorialnych w krajach o gospodarce rynkowej jest zarządzanie i planowanie strategiczne.

Strategia rozwoju jest najważniejszym instrumentem zarządzania strategicznego.

1. Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2008-2013 to ogólny program definiowania i realizacji celów społecznych Gminy, w szczególności w zakresie pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, problemów narkomanii, przemocy w rodzinie, ochrony zdrowia. Wskazuje na kluczowe kwestie społeczne, z jakimi borykają się mieszkańcy gminy Cisek, na ich niezaspokojone potrzeby oraz wytycza kierunki działań na rzecz niwelowania niekorzystnych zjawisk.

2. Zadania strategii, a także odpowiednie formy pomocy powinny wynikać z diagnozy problemów społecznych, w skali gminy. Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie gminy Cisek została sporządzona w oparciu o dane będące w dyspozycji:

- *Ośrodka Pomocy Społecznej w Cisku,*
  - *Powiatowego Urzędu Pracy w Kędzierzynie Koźlu,*

  - *Instytucji i organizacji współpracujących z Ośrodkiem (Urząd Gminy w Cisku, placówki oświatowe, służba zdrowia, policja, organizacje pozarządowe.*
3. Kierunkiem wytyczonym w niniejszej strategii jest przede wszystkim:
- a/ pomoc osobom i rodzinom zagrożonych dysfunkcjami, w szczególności bezrobociem
  - b/ rozwój opieki nad osobami w podeszłym wieku wymagającymi stałej opieki i pielęgnacji,
  - c/ zmniejszenie liczby osób i rodzin wymagających wsparcia finansowego,
  - d/ poprawa warunków życia mieszkańców gminy,
  - e/ pomoc osobom niepełnosprawnym (z szczególnym uwzględnieniem osób z zaburzeniami psychicznymi).

Strategia niniejsza ma za zadanie zintegrowanie programów społecznych, a w ramach programów wyznaczenie celów, kierunków oraz określenie i ustalenie hierarchii działań.

4. Priorytetem strategii jest umacnianie solidarności i więzi międzyludzkich, poprawa stanu zdrowia oraz bezpieczeństwa socjalnego i publicznego mieszkańców Gminy Cisek. Priorytet ten będzie realizowany poprzez następujące cele strategiczne:

- zbudowanie zintegrowanego systemu pomocy społecznej na terenie Gminy Cisek,
- aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- przeciwdziałanie społecznej bierności i wyuczonej bezradności,
- wzmacnianie trwałości rodziny, wspieranie jej rozwoju,
- wyrównywanie szans różnych typów rodzin, w tym przeciwdziałanie marginalizacji osób i rodzin, które z różnych przyczyn są niesamodzielne.

Integracja społeczna to działania wspólnotowe na zasadach dialogu, wzajemności i równorzędności, których celem jest dążenie do społeczeństwa opartego na demokratycznym współuczestnictwie, rządach prawa i poszanowaniu różnorodności kulturowej, w którym obowiązują i są realizowane podstawowe prawa człowieka i obywatela oraz skutecznie wspomaga się jednostki i grupy w realizacji ich celów życiowych.

Natomiast zgodnie z definicją przyjętą przez zespół pracujący nad opracowaniem NSIS:

Wykluczenie społeczne to sytuacja uniemożliwiająca lub znacznie utrudniająca jednostce lub grupie zgodne z prawem pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób.

Czynnikami najczęściej doprowadzającymi do wykluczenia społecznego są ubóstwo, bezrobocie (zwłaszcza długotrwałe), uzależnienia, bezdomność, przemoc w rodzinie, sieroctwo czy niepełnosprawność. Skutki wykluczenia dla osób nim zagrożonych to z kolei: osłabianie więzi rodzinnych i rozpad rodziny, bezradność, deprywacja potrzeb, marginalizacja i stygmatyzacja społeczna, utrata poczucia godności, pogłębienie nierówności społecznych, degradacja społeczna oraz przestępczość.

Skala rozpiętości problemu wykluczenia społecznego w Polsce oscyluje w granicach od 500 tys. do 3 mln osób, wśród których przeważają osoby długotrwałe bezrobotne. Zdecydowana większość osób posiadających status osoby bezrobotnej nie ma prawa do zasiłku. Wobec wszystkich osób wykluczonych społecznie i tych zagrożonych wykluczeniem należy uruchamiać oprócz działań osłonowych także nowe formy aktywizujące i wspierające do samodzielnego przezwyciężenia trudnych sytuacji. W ślad za tym do systemu prawnego, regulującego formy pomocy osobom zagrożonym powyższym problemem, wprowadzono instrumenty mające na celu usprawnienie działań na rzecz najbardziej potrzebujących, dostosowując je zarazem do wymogów unijnych.

Znajdują się one głównie w ustawie o pożytku publicznym i wolontariacie, ustawie o zatrudnieniu socjalnym, ustawie o pomocy społecznej, ustawie o świadczeniach rodzinnych oraz ustawie o promocji zatrudnienia i instrumentach rynku pracy.

Należy zaznaczyć, iż przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, będące celem

programowym Narodowej Strategii Integracji Społecznej, jak też gminnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, wymaga zbudowania sprawnego mechanizmu współpracy przy pozyskiwaniu funduszy strukturalnych oraz wykorzystania potencjału wszystkich podmiotów działających w sferze polityki społecznej, w tym również na poziomie gminy.

Rozdział II

Gminny program pomocy społecznej

Diagnoza problemów społecznych w gminie Cisek

Gminę Cisek zamieszkuje 6.040 osób (stan na 31.12.2007r).

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593, z późn. zm.) „Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości”. „Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka”. W latach 2004 – 2007 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Cisku objął pomocą społeczną kolejno:

- rok 2004 – 162 rodzin
- rok 2005 – 104 rodzin
- rok 2006 – 121 rodzin
- rok 2007 – 108 rodzin

Tabela nr 1 Zestawienie liczbowe osób i rodzin korzystających z pomocy materialnej OPS w Cisku w latach 2004 - 2007 (dane MPiPS -03 Dział III)

<i>Lata</i>	<i>Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie</i>	<i>Liczba rodzin</i>	<i>Liczba osób w rodzinach</i>
2004	199	162	584
2005	180	104	322
2006	410	121	364
2007	181	108	301

Zdarzenie losowe	1	1	1	3	0	0	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	224	799	0	0

Najczęstszymi przyczynami kwalifikującymi do pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej są :

- ◆ **ubóstwo,**
- ◆ **bezrobocie,**
- ◆ **długotrwała lub ciężka choroba,**
- ◆ **bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego,**
- ◆ **niepełnosprawność,**
- ◆ **alkoholizm .**

Cele strategiczne:

1. Wsparcie rodzin w prawidłowym jej funkcjonowaniu , usamodzielnianiu się oraz pomoc w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo - wychowawczych .
2. Zmiana modelu pomocy społecznej z wykorzystaniem instrumentów wsparcia :
  - a) pomoc w podjęciu zatrudnienia,
  - b) edukacja socjalna,
  - c) przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
  - d) rehabilitacja,

Kierunki:

Działania kierowane będą na rzecz rodzin i osób dotkniętych bezrobociem, problemami rodzinnymi, zdrowotnymi, niepełnosprawnością. Gminny system pomocy społecznej musi zawierać komponenty stabilne, dające poczucie bezpieczeństwa, a także być otwarty na nowe wyzwania. Dlatego też Ośrodek Pomocy Społecznej w Cisku zmierza w swoich działaniach do aktywnego pomagania osobom i rodzinom oczekując na ich współuczestniczenie w rozwiązywaniu tych problemów .

Działania:

1. Zbudowanie zintegrowanego systemu informacji pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Cisku, Powiatowym Urzędem Pracy w Kędzierzynie - Koźlu, a osobami korzystającymi ze świadczeń w Ośrodku Pomocy Społecznej w Cisku.
2. Środowiskowe wsparcie dla dzieci, młodzieży i rodzin zagrożonych poprzez działania istniejącej świetlicy środowiskowej w Cisku, oraz tworzenie nowych świetlic opiekuńczych w sołectwach.
3. Kontynuowanie dożywiania dzieci i młodzieży w szkołach, a także zapewnienie posiłku osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.

Podmioty realizujące:

W realizacji zadań udział będą brały przede wszystkim:

1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Cisku;
2. Powiatowy Urząd Pracy w Kędzierzynie Koźlu;
3. Szkoły z terenu gminy Cisek;
4. Urząd Gminy w Cisku;
5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Cisku;
6. Posterunek Dzielnicowy w Cisku.

Rozdział III

Gminny program polityki prorodzinnej

Diagnoza :

Znaczną część klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Cisku stanowią rodziny, w których występuje bezrobocie, niezaradność życiowa, patologia.

Na prawidłowe funkcjonowanie rodziny mają wpływ takie czynniki jak: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, sytuacja zdrowotna, ekonomiczna, materialna rodziny, a także środowisko w jakim ta rodzina funkcjonuje. W wielu przypadkach u rodzin korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Cisku ta struktura jest zaburzona. Znaczna część rodzin korzystających z pomocy z powodu bezrobocia nie posiada środków finansowych na zaspokojenie podstawowych potrzeb rodziny. W wielu przypadkach występuje patologia, niezaradność życiowa, co wiąże się z

zaniedbaniami w obowiązkach domowych, w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w stosunku do dzieci. W rodzinach tych zauważa się brak umiejętności tworzenia właściwego klimatu życia rodzinnego, dawania rodzinie poczucia bezpieczeństwa, ciepła rodzinnego. Rodziny te często żyją w takich społecznościach, które nie chcą ingerować w życie innych. W wielu przypadkach dzieci pochodzące z tych rodzin nie mają należytej opieki. Odrzucone przez środowisko rodzinne, często pozostawione same sobie więcej czasu spędzają poza domem szukając akceptacji wśród grup nieformalnych. Zaczynają opuszczać lekcje, pojawiają się problemy w szkole, gdyż mało czasu poświęcają nauce. Zdarza się, że popadają w konflikt z prawem. Z powodu trudnej sytuacji materialnej rodziny, a często także z powodu braku odpowiedniej opieki rodziców, dzieci często przychodziły do szkoły głodne. W związku z tym objęte zostały dożywianiem w szkole w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Dorośli powinni zostać objęci pomocą przez placówki pomocowe takie jak poradnie psychologiczno-pedagogiczne, poradnie rodzinne, kluby integracji społecznej, itp.

Cele strategiczne:

1. Kompleksowa i systemowa pomoc jednostce i rodzinie głównie o charakterze profilaktycznym, aktywizującym rodzinę lub jednostkę do poszukiwania samodzielnych rozwiązań .
2. Organizowanie pomocy w różnych środowiskach:
  - a) szkoła,
  - b) rodzina,
  - c) świetlice opiekuńcze.

Kierunki:

1. Wzmocnienie zdolności grup i społeczności lokalnych do samodzielnego rozwiązywania własnych problemów.
2. Zapobieganie występowania rozpadu więzi rodzinnych oraz patologii społecznej.
3. Przeciwdziałanie problemom dysfunkcji opiekuńczo - wychowawczej,

sytuacji kryzysowej i przemocy w rodzinie, a także unikania niepożądanych skutków przemocy.

Działania:

1. Organizowanie współpracy pomiędzy pracownikami socjalnymi, przedstawicielami szkół, policji, sądu, prokuratury, organizacji pozarządowych, sołtysów, radnych poprzez wymianę informacji.
2. Zapewnienie odpowiednich form opieki osobom potrzebującym pomocy poprzez świadczenie usług opiekuńczych.
3. Pomoc w uzyskaniu stypendiów socjalnych dla dzieci i młodzieży znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej .
4. Pomoc w uzyskaniu dodatku mieszkaniowego dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.

Podmioty realizujące:

1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Cisku,
2. Urząd Gminy w Cisku,
3. Szkoły.

Rozdział IV

Gminny program rozwiązywania problemów bezrobocia

Diagnoza :

Bezrobocie jest zjawiskiem towarzyszącym gospodarce rynkowej. Oznacza brak pracy zarobkowej dla osób zdolnych i gotowych do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu pracy. Bezrobocie w Gminie Cisek dotyka wielu ludzi. Skutki i straty, które powoduje są dotkliwe nie tylko dla samych bezrobotnych i ich rodzin, ale również dla całego społeczeństwa. Chodzi tu o niewykorzystany potencjał ludzkiej pracy, poczucie zagrożenia bezrobociem ludzi zatrudnionych, nasilenie się społecznej patologii oraz potrzebę korzystania z wszelkiej pomocy.

Przyczyną bezrobocia w Gminie Cisek jest w głównej mierze likwidacja zakładów pracy istniejących na terenie gminy jak upadek w Państwowym Gospodarstwie Rolnym, który wygenerował całą rzeszę bezrobotnych o niskich kwalifikacjach, słabym wykształceniu i braku inicjatywy. Przyczyną bezrobocia są także zwiększone wymagania pracodawców dotyczących kwalifikacji zawodowych pracowników, niewystarczająca dynamika rynku pracy w procesie tworzenia nowych miejsc pracy, ograniczenia w zatrudnianiu pracowników w zakładach na terenie gminy Cisek, wyuczona bezradność bezrobotnych w poszukiwaniu pracy.

Bezrobocie na terenie gminy Cisek w latach:

- w 2004 r. - 232 osób,
- w 2005 r. - 229 osób,
- w 2006 r. - 205 osób.
- w 2007 r. - 185 osób

Skutkami pozostawania bez zatrudnienia są problemy finansowe. Długotrwała sytuacja pozostawania bez pracy wpływa negatywnie na poczucie własnej wartości człowieka. Stres i utrata stabilizacji powodują często niemożność podejmowania racjonalnych decyzji. Często pojawia się apatia, zniechęcenie, a także agresywne reakcje wobec otoczenia, środowiska lokalnego, rodziny, instytucji. Bezpośrednią konsekwencją bezrobocia jest rozszerzanie się zjawisk patologii społecznej, brak poczucia bezpieczeństwa socjalnego jednostki i rodziny. Dlatego też rodzi się konieczność szukania doraźnych metod poprawy sytuacji ekonomicznej rodziny.

Cel strategiczny:

1. Rozwiązywanie problemów bezrobocia systemowo, z uwzględnieniem pomocy dla osoby bezrobotnej i jej rodziny.
2. Pomoc w poszukiwaniu pracy oraz eliminowanie negatywnych skutków psychospołecznych bezrobocia.
3. Utworzenie strefy gospodarczej.

Kierunki:

1. Eliminowanie negatywnych skutków psychospołecznych bezrobocia,
2. Wspieranie bezrobotnych w poszukiwaniu pracy.

Działania:

1. Zatrudnianie osób długotrwale bezrobotnych w ramach robót publicznych, prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych.
2. Zatrudnianie absolwentów i stażystów.

3. Zapewnienie dzieciom podstawowego wyposażenia do szkoły, ciepłego posiłku w szkole, pomocy finansowej w kontynuacji nauki poza miejscem zamieszkania.

4. Utworzenie punktu informacyjnego na terenie Gminy Cisek dla osób bezrobotnych w sprawie ofert pracy, kursów i szkoleń organizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Kędzierzynie -Koźlu.

Podmioty realizujące:

W realizacji niniejszych zadań będą brały udział:

1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Cisku,
2. Powiatowy Urząd Pracy w Kędzierzynie -Koźlu,
3. Urząd Gminy w Cisku.

Rozdział V

Gminny program profilaktyki.

Diagnoza:

W Gminie Cisek działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która realizuje zadania wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ukierunkowana jest w szczególności na działalność profilaktyczną oraz prowadzenie świetlicy środowiskowej. Na terenie gminy Cisek prowadzona jest świetlica środowiskowa przy Gminnym Ośrodku Kultury . Do świetlicy środowiskowej uczęszcza ok. 30 dzieci.

Cel strategiczny:

Stworzenie sprawnie działającego systemu koordynującego działania zmierzające do zwiększenia dostępu do właściwej informacji, porady, konsultacji objętego działalnością Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodka Pomocy Społecznej w Cisku, Poradni Zdrowia Psychicznego.

Kierunki:

1. Udzielenie pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom ,w których występują uzależnienia.
2. Zwiększenie dostępności pomocy psychospołecznej i prawnej dla osób uzależnionych, a w szczególności przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przemocy w rodzinie i przeciwdziałania narkomanii. w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo- wychowawczych .
4. Wspomaganie instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Działania:

1. Organizowanie i finansowanie szkolnych programów profilaktycznych.
2. Podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym przeznaczonych dla rodziców.
3. Udział dzieci i młodzieży w konkursach o tematyce profilaktycznej.
4. Finansowanie i wspieranie kolonii, półkolonii letnich i zimowych oraz obozów terapeutycznych dla dzieci i młodzieży.
5. Organizowanie systemowych szkoleń pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Cisku w zakresie rozpoznawania i przeciwdziałania zjawiskom patologicznym w rodzinie.
6. Udoskonalenie funkcjonowania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
7. Budowanie lokalnej koalicji wspierającej i organizującej działania pomocnicze na rzecz ofiar, świadków i sprawców przemocy w ramach pracy socjalnej Ośrodka Pomocy Społecznej w Cisku.
8. Wymiana informacji i koordynacja działań pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Cisku, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policją oraz innymi podmiotami zajmującymi się problemami uzależnień.

Podmioty realizujące:

Podmiotami realizującymi zadania będą:

1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Cisku
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3. Policja,
4. Urząd Gminy w Cisku.

Rozdział VI

Podsumowanie

Polityka społeczna gminy powinna przeciwdziałać niebezpiecznym trendom powodującym marginalizację grup defaworyzowanych, bezradność i wykluczenie społeczne. W grupie zjawisk, które mogą być przyczyną takiego stanu rzeczy znajdują się ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwałe choroby, uzależnienia, przestępczość i przemoc oraz stany nadzwyczajne spowodowane klęskami żywiołowymi lub zdarzeniami losowymi.

Programy adresowane do jednostek i grup zagrożonych winny być systemem zorganizowanych programowo działań władz publicznych i innych podmiotów społecznych.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski została opracowana w związku z przyjęciem Polski do Unii Europejskiej, promującej i optywującej za poprawą i unowocześnianiem modelu socjalnego w krajach członkowskich. Wyróżniono w niej cztery podstawowe działania:

1. Zapewnienie dostępu do pracy, zasobów, praw, dóbr i usług dla wszystkich poprzez:
  - promowanie dostępu do stabilnego zatrudnienia i o dobrej jakości dla wszystkich kobiet i mężczyzn zdolnych do pracy;
  - zapobieganie wykluczeniu ze świata pracy grup zagrożonych poprzez odpowiednie zarządzanie zasobami ludzkimi, lepszą organizację pracy i rozwój kształcenia ustawicznego;
  - organizowanie systemu zabezpieczenia społecznego w taki sposób, aby w szczególności: zagwarantować niezbędne zasoby materialne pozwalające na godne życie oraz przewycięzać bariery w zatrudnieniu przez promowanie dostępu do zatrudnienia dla grup o niskiej zatrudnialności oraz przez

- tworzenie takich warunków pracy, aby jej wykonywanie wiązało się z uzyskaniem godnego dochodu;
- wprowadzenie rozwiązań, mających ułatwić dostęp do przyzwoitych i higienicznych mieszkań dla wszystkich, jak również do podstawowych usług, niezbędnych dla godnego życia, mając na uwadze konkretny standard zaopatrzenia mieszkań (np. elektryczność, woda, ogrzewanie);
- wprowadzenie polityki, zapewniającej dostęp do opieki zdrowotnej dla wszystkich odpowiednio do ich sytuacji, włączając w to osoby zależne od opieki innych;
- rozwijanie, z korzyścią dla osób zagrożonych wykluczeniem, usług i towarzyszących im środków, umożliwiających skuteczny dostęp do edukacji, wymiaru sprawiedliwości i innych usług publicznych czy prywatnych takich, jak kultura, sport i wypoczynek.

2. Zapobieganie ryzyku wykluczenia poprzez:

- rozwijanie potencjału społeczeństwa opartego na wiedzy i nowych technologiach informacyjnych i komunikacyjnych, ze szczególnych uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych oraz innych grup osób defaworyzowanych;
- wprowadzanie polityki, która ma zapobiegać kryzysowym sytuacjom życiowym takim jak zadłużenie, wykluczenie ze szkoły, bezdomność;
- wspieranie działań mających na celu ochronę rodzinnej solidarności i samopomocy we wszelkich jej formach.

3. Pomoc najbardziej narażonym (wspieranie najsłabszych) poprzez:

- promocję społecznej integracji osób zagrożonych trwałym ubóstwem, np. z powodu niepełnosprawności lub przynależności do grup o szczególnych problemach integracyjnych;
- podejmowanie działań w celu eliminacji wykluczenia dzieci i stałe tworzenie warunków sprzyjających społecznej integracji;
- podejmowanie wszechstronnych działań na rzecz obszarów o większym nasileniu występowania zjawiska wykluczenia społecznego.

4. Mobilizacja wszystkich instytucji ze sfery polityki, gospodarki oraz życia społecznego poprzez:

- promowanie uczestnictwa ludzi zagrożonych i dotkniętych wykluczeniem społecznym w rozwiązywaniu ich problemów;
- włączanie polityki zwalczania wykluczenia w całościową politykę poprzez: mobilizowanie władz publicznych na wszystkich szczeblach zgodnie z ich kompetencjami, rozwijanie struktur i procedur koordynacyjnych, przystosowanie

służb administracyjnych i społecznych do potrzeb osób dotkniętych wykluczeniem;

- promowanie dialogu i partnerstwa pomiędzy instytucjami publicznymi i prywatnymi.

W ślad za powyższym, jako główne priorytety uznano:

- działania edukacyjne, socjalne i zdrowotne zapobiegające wykluczeniu oraz wspierające równy start dzieci i młodzieży;
- rozbudowę systemu bezpieczeństwa socjalnego i przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu;
- aktywizację i integrację grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- rozwój służb społecznych oraz instytucjonalnych usług społecznych.

Rozwiązywanie problemów społecznych ma charakter długofalowy, dlatego też wyrażona w Gminnej Strategii Polityki Społecznej konstrukcja celów i zadań przeznaczonych do realizacji jest jak najbardziej celowa i uzasadniona. Zdiagnozowanie i wybór ww. priorytetów nie należy traktować statycznie. Zmieniające się uwarunkowania zarówno w skali kraju, jak też środowiska lokalnego mogą wymagać sformułowania nowych odpowiedzi i celów. Strategię należy traktować jako dokument otwarty, poddawany okresowym weryfikacjom i aktualizacjom.

Strategia zawiera cele oraz ich rozwinięcia, w stopniu stanowiącym podstawę do konstruowania programów działania, z terminarzami ich realizacji i zasadami finansowania poszczególnych zadań.

Fundamentalne znaczenie dla powodzenia strategii będzie miało przychylne nastawienie władz samorządowych oraz akceptacja tychże władz dla przedstawionych propozycji oraz dla nowej formuły pracy socjalnej. Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to między innymi pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego, rozbudzenia motywacji do działania ukierunkowanego na zatrudnienie oraz technika kontraktu socjalnego, która pozwoli na uzależnienie pomocy – formy, wysokości i okresu wypłacania świadczenia- od aktywności bezrobotnego i jego rodziny. Założenia pracy socjalnej wiążą się z wypracowaniem nowych, często niekonwencjonalnych form pomocy, wymagających cyklicznego diagnozowania problemów społecznych na terenie gminy. Kontynuacją przyjętej strategii powinno być utworzenie roboczych zespołów, które skonkretyzują ww. dokument pod kątem ustalenia celów szczegółowych, zadań, harmonogramu działań, sposobu ich finansowania oraz ewaluacji zadań.

Podstawowymi zasadami przy planowaniu i realizowaniu programów, powinny być:

- partnerstwo podmiotów działających w sferze socjalnej;
- aktywne uczestnictwo adresatów programów polityki społecznej w poszukiwaniu dostępnych zasobów w toku rozwiązywania własnych problemów;
- wycofywanie wsparcia, które winno następować przy pierwszych efektach odzyskiwania samodzielności życiowej beneficjanta instytucji pomocowej (mające zapobiec wyuczzonej bezradności).

W pierwszych etapach realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych punkt ciężkości działań podejmowanych w celu rozwiązania problemów społecznych nadal będzie spoczywać po stronie działań doraźnych oraz interwencyjnych. W późniejszych fazach powinno następować stopniowe przesuwanie akcentów w kierunku zintensyfikowanych działań profilaktycznych, kładących nacisk na pogłębianie w środowisku lokalnym świadomości na temat zagrożeń oraz tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi jednostek i zwiększaniu partycypacji osób w rozwiązywaniu problemów.

Zapisy zawarte w strategii będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań, w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.